

Sygn. akt III AUa 787/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zofia Rybicka - Szkibiel
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSA Barbara Białecka
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2013 r. w Szczecinie

sprawy S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 sierpnia 2012 r. sygn. akt IV U 771/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 787/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z 31 maja 2012r. odmówił ubezpieczonemu S. S. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych wywodząc, że ubezpieczony nie legitymuje się ustawowym stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych; organ rentowy nie zaliczył do pracy w warunkach szczególnych okresu pracy na stanowisku elektryka od 31 marca 1981 r. do 31 grudnia 1998 r.

Ubezpieczony S. S. nie zgodził się z decyzją wnosząc o jej zmianę poprzez uznanie prawa do emerytury. Podniósł, że faktycznie wykonywał prace elektromontera.

Organ rentowy domagał się oddalenia odwołania.

Wyrokiem z 8 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie oddalił odwołanie ustalając, że ubezpieczony urodził się w dniu (...); ze świadectwa pracy wystawionego 30 czerwca 2000 r. przez (...) Spółka z o.o. w upadłości z siedzibą

w C. (od 2 stycznia 1980 r. do 1 sierpnia 1982 r. PGR C., od 2 sierpnia 1982 r. do 30 czerwca 1994 r. Państwowe Przedsiębiorstwo (...) w B., od 1 lipca 1994 r. (...) Spółka z o.o. w C.) wynika, że zatrudniony był w okresie od 2 stycznia 1980 r. do 30 czerwca 2000 r. w pełnym wymiarze na stanowisku elektryka. Z zaświadczenia wystawionego 18 maja 2011 r. przez (...) Biuro (...) Spółka z o.o. w K. wynika, że S. S. w okresie od 2 stycznia 1980 r. do 30 czerwca 2000 r. i od 1 lipca 2000 r. do 14 lipca 2000 r. wykonywał prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych na stanowisku elektromontera budowlanego i elektryka na fermie trzody chlewnej wymienionym w Wykazie B, dział II, poz. 1, pkt 5 stanowiącym załącznik do Zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Z umowy o pracę z 2 stycznia 1980 roku, licznych angaży, z umowy o pracę z 30 czerwca 1994 r. i z umowy o pracę z 1 lipca 2000 r. wynika, że ubezpieczony pracował w charakterze elektromontera tylko w początkowym okresie zatrudnienia, od 2 stycznia 1980 r. do 30 marca 1981 r., który to okres został zaliczony do stażu w szczególnych warunkach. W pozostałym zaś okresie ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku elektryka, co potwierdzają angaże i następujące po sobie pozostałe umowy o pracę z 1994 r. i 2000 r. Z delegacji wystawionej w dniu 11 lutego 1985 r. "Instrukcja nr 78/13/85" wystawionej przez A. P. Handlu Zagranicznego wynika, że S. S. wypełniał obowiązki elektryka na fermie trzody chlewnej i pod tym kątem przechodził szkolenia. W spornym okresie ubezpieczony miał przydzielone stanowisko elektryka, pracował przy obsłudze agregatu prądotwórczego, obsłudze stacji transformatorowej wysokiego napięcia, obsłudze palników grzewczych, obsłudze linii energetycznych i ziemnych i ich konserwacją. S. S. pracował ponadto przy wewnętrznej linii napowietrznej (maksymalnie 10 razy w roku, obowiązkowa konserwacja linii 2 razy w roku), wykonywał też prace przy kablu ziemnym w szczególności gdy była awaria. Ubezpieczony naprawiał przewody elektryczne, szafy energetyczne i sterownicze. Pracę rozpoczynał o godzinie 7:00, a kończył o 15:00-16:00. Pracował również w godzinach nadliczbowych. W zakładzie pracy przez dużą większość okresu spornego był zatrudniony tylko jeden elektryk i był nim S. S.. Ubezpieczony zajmował się naprawą wszystkiego co związane było z elektrycznością. Na 1 stycznia 1999r. ubezpieczony udokumentował całkowity okres ubezpieczenia w wymiarze 31 lat 3 miesięcy i 24 dni, w tym okres składkowy w wymiarze 31 lat 3 miesięcy i 7 dni i okres nieskładkowy w wymiarze 17 dni. Ubezpieczony przed organem rentowym udokumentował pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 8 lat 9 miesięcy i 11 dni. Do pracy w warunkach szczególnych zostały zaliczone okresy od 2 stycznia 1980 r. do 30 marca 1981 r., od 1 lipca 1970 r. do 28 października 1971r. od 16 października 1973 r. do 10 sierpnia 1974 r. tj. po wyłączeniu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 29 października 1971 r. do 15 października 1973 r. Ubezpieczony nie przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego.

Sąd okręgowy przywołując treść art. 24 ust. 1, art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 - tekst jednolity), a następnie przepisy rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku Nr 8 poz. 43 z zm.) nie uwzględnił odwołania. Sąd okręgowy rozważając sporny okresu pracy na stanowisku elektromontera w (...) Spółka z o.o. w upadłości z siedzibą w C. od 31 marca 1981 r. do 31 grudnia 1998 r., jako okres pracy w szczególnych warunkach ustalił, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach, w charakterze elektromontera tylko w początkowym okresie tj. od 2 stycznia 1980 r. do 30 marca 1981 r. W pozostałym okresie był zatrudniony na stanowisku elektryka. Sąd okręgowy rozważył dowód z zeznań świadków i wskazał, że świadek J. S. podał, że ubezpieczony był uniwersalnym pracownikiem od wszystkiego; świadkowie J. K., J. S. i E. W. zeznali S. S. zajmował się wszystkim, co związane było z szeroko pojętą elektrycznością, począwszy od wymiany żarówek i zamontowania lamp oświetleniowych a kończąc na obsłudze agregatu prądotwórczego czy pracach na liniach napowietrznych. W ocenie sądu okręgowego w fermie trzody chlewnej ubezpieczony był przede wszystkim elektrykiem, co nie oznacza że nie wykonywał prac przeznaczonych dla elektromontera, jednakże nie były to zajęcia wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zdaniem sądu okręgowego S. S. nie spełnił warunku nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze godzin. Nie wykonywał pracy wymienionej w wykazie A w dziale II (w energetyce) w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 r.) tj. nie

pracował przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nadto nie wykonywał również żadnej innej pracy wymienionej wykazem A w dziale XIV (prace różne) pkt 25 tegoż rozporządzenia tj. nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Ubezpieczony S. S. nie zgodził się z wyrokiem i wniósł o jego zmianę poprzez uznanie prawa do emerytury zaprzeczając, że nie legitymuje się 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych. Podniósł, że w dokumentacji pracowniczej widnieje błędny zapis zajmowanego stanowiska tj. elektryka pomimo, że faktycznie wykonywał prace elektromontera. Dalej ubezpieczony szczegółowo przedstawił na czym jego praca na fermie polegała, podając m.in., na tym, że usuwał awarie ogrzewania fermy piecami grzewczymi przez 24 godziny na dobę. Ubezpieczony zajmował się także ogrzewaniem stanowisk promiennikami na obiektach fermy, obsługiwał agregat. Tak argumentując ubezpieczony wywiódł, że jego praca była pracą elektromontera i miała charakter szczególny.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie. K ontrola zaskarżonego rozstrzygnięcia prowadzi do wniosku, że orzeczenie sądu pierwszej instancji jest prawidłowe, a zarzuty apelacji chybione. Sąd apelacyjny akceptuje zasadnicze ustalenia, jak też ocenę prawną sądu okręgowego. Należy przypomnieć, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że z przywileju przejścia na emeryturę w niższym wieku emerytalnym, przysługującego pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą korzystać wyłącznie pracownicy, którzy byli rzeczywiście zatrudnieni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szkodliwych warunkach pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638; 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00, OSNP 2003/17/419; 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, Lex nr 494129). Prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo. Zasadnicze znaczenie z punktu widzenia nabycia prawa do emerytury w obniżonym w stosunku do powszechnie obowiązującego wieku emerytalnym mają wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zamieszczone w załącznikach do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ubezpieczony, aby uzyskać świadczenie, o które wnosił musiałby więc bezsprzecznie wykazać, a następnie udowodnić dokumentacją pracowniczą, bądź zeznaniami świadków, że w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, którą można zakwalifikować do zamieszczonych w wyżej wskazanych wykazach stanowisk „A” bądź „B” z załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił ubezpieczonemu bezspornie, jako pracę w warunkach szczególnych 8 lat 9 miesięcy 11 dni. Skarżący zasadnie podniósł, że niesłusznie nie uwzględniono w jego stażu pracy okresu zasadniczej służby wojskowej. W sumie zdaniem sądu odwoławczego należało w tym względzie doliczyć więc pracę w wymiarze 2 lata w szczególnych warunkach, co łącznie ubezpieczony wykazał więc ponad 10 lat pracy w szczególnych warunkach. Całościowa analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego nie pozwala jednak na przyjęcie, że ubezpieczony udowodnił w sposób oczywisty i bezsporny, że wykonywał pracę zamieszczone w wyżej wskazanym wykazie, przez wymagany okres 15 lat.

W wykazie nie ma w żadnym dziale przemysłowym ani praca elektromontera, ani tym bardziej elektryka. Z dokumentów pracowniczych, przedłożonych przez ubezpieczonego, organ rentowy uznał za wykazane jako pracę w szczególnych warunkach pracę ubezpieczonego w charakterze elektromontera budowlanego w Zakładzie (...) od 2 stycznia 1980 do 30 marca 1981 r. Organ rentowy zapewne uznał, że prace ubezpieczonego w tym okresie należy

potraktować jako pracę w energetyce, w odwołaniu do wykazu A Dział II – prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Są to prace wyszczególniane na stanowiskach w dziale elektryka, a więc prace wykonywane na rzecz dużych firm elektroenergetycznych. W tym kontekście zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach prac ubezpieczonego wykonywanych w elektromontażu nie budzi więc wątpliwości, w przeciwieństwie do pracy wykonywanej w charakterze elektromontera budowlanego na rzecz Przedsiębiorstwa (...), nie była to bowiem praca wykonywana na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego. Sąd apelacyjny przy tym zaznacza, że z zeznań świadków niewątpliwie wynika, że ubezpieczony pracował jako elektryk, i jakkolwiek była to praca ciężka to okoliczność ta nie jest wystarczająca dla uznania pracy w szczególnych warunkach. Praca elektryka, zgodnie ze wskazanym wyżej wykazem, nie kwalifikuje się bowiem jako praca w szczególnych warunkach.

Odnosząc się do dalszych zarzutów apelacji należy podać, że w wykazie znajduje się w dziale XIV (prace różne) - bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe, jednak wykonywane na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Przepisy te nie mają więc zastosowania w sytuacji ubezpieczonego, zważywszy że wykonywał pracę na fermie trzody chlewnej, a więc w przemyśle rolno-spożywczym. Sąd Najwyższy w wyroku z 19 marca 2012 r., II UK 166/11 (Lex Nr 1171002) stwierdził, że przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach”. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe, gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Pracę wnioskodawcy na fermie drobiu należy więc odnieść do działu IX wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. - w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, gdzie nie uwzględniono stanowiska elektromontera budowlanego, elektryka, czy też obsługi fermy trzody chlewnej.

Reasumując, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonych dowodów i w oparciu o wiarygodne dowody prawidłowo ustalił, że ubezpieczony nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych w rozmiarze dającym prawo do ubiegania się o emeryturę; zatem ubezpieczony nie spełnił warunku przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z przepisem art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 roku, nr 153, poz. 1227).

Mając na względzie przedstawioną ocenę Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.